

Διαχρονική παρακολούθηση της υγείας των Ελληνοπαίδων από τη γέννηση ως τα 18 χρόνια

Χρύσα Μπακούλα
Καθηγήτρια Παιδιατρικής
Πανεπιστημίου Αθηνών

Η εκκίνηση...

Α' Πανελλήνια Περιγεννητική Έρευνα

- ✓ όλοι ανεξαιρέτως οι τοκετοί: 1-30 Απριλίου 1983 σε όλη την Ελλάδα
- ✓ καταγράφηκαν 11048 συνεχείς, επάλληλες γεννήσεις
- ✓ χαρακτηριστικά που μελετήθηκαν (**≈110 μεταβλητές**)
 - γενικές πληροφορίες
 - μαιευτικό και ιατρικό ιστορικό
 - παρακολούθηση και παθολογία της εγκυμοσύνης
 - τοκετός
 - νεογνό
 - αμέσως μετά τον τοκετό
 - μόνο σε περίπτωση θνησιγενούς
 - μόνο όταν το μωρό είναι ζωντανό
 - μόνο σε περίπτωση μεταφοράς ή θανάτου

Περιγεννητική περίοδος

Περιγεννητική θνησιμότητα (ΠΘ) το 1983 = 23,4‰
(για πρώτη φορά)

Μεταξύ άλλων, προσδιορίστηκαν

- η ΠΘ ανά γεωγραφικό διαμέρισμα
- οι αιτίες της ΠΘ (**περιγεν. ανοξία και προωρότητα**)

**υπολογισμός αναγκών σε υπηρεσίες υγείας και
MEN τόσο αριθμητικά όσο και γεωγραφικά**

Περιγεννητική περίοδος

Ακόμη, ήρθαν στο φως πληροφορίες όπως:

- **η κατανομή του βάρους των νεογνών**
(πολύ χαμηλού βάρους 1.6%, χαμηλού βάρους 4.2%, φυσιολογικού βάρους 94.1%)
- **η διάρκεια κύησης (προωρότητα)**
(<37 εβδ. 8.4%, 37-42εβδ. 84.9%, >43εβδ. 1.8%)
- **το ποσοστό των καισαρικών (17%)**
- **το ποσοστό της πρόκλησης τοκετού (45%) !!!!!**
- **τα βιομετρικά χαρακτηριστικά των νεογνών**
- **βιοκοινωνικές παράμετροι**
(εκπαίδευση, επάγγελμα, κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο, μαιευτικό ιστορικό)

Περιγεννητική περίοδος

ΣΤΟΧΟΙ

1. επιβίωση τελειόμηνων & κανονικού βάρους νεογνών
2. μείωση θανάτων την 1η εβδομάδα ζωής
3. λιγότερο επιθετική μαίευση
4. αποτελεσματική ανάνηψη του νεογνού
5. διατήρηση βιομετρικών πλεονεκτημάτων

μείωση περιγεννητικής θνησιμότητας

10.5 ‰ (1998)

Πανελλήνια Έρευνα

ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑ 7 ΧΡΟΝΙΑ ΖΩΗΣ

- ✓ μέσω των δημοτικών σχολείων όλης της χώρας
- ✓ συλλέχθηκαν 8200 παιδιά
- ✓ χαρακτηριστικά που μελετήθηκαν (≈ 235 μεταβλητές)
 - οικογένεια
 - ιστορικό παιδιού
 - κινητικότητα – αισθήσεις
 - ατυχήματα
 - υγεία του παιδιού
 - τηλεόραση
 - προσχολική ηλικία
 - συμπεριφορά παιδιού
 - σπίτι – γονείς
 - απόδοση στο σχολείο
 - Rutter (ψυχική υγεία)

Πανελλήνια Έρευνα

ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑ 18 ΧΡΟΝΙΑ ΖΩΗΣ

- ✓ μέσω των λυκείων όλης της χώρας
- ✓ συλλέχθηκαν 3500 έφηβοι
- ✓ χαρακτηριστικά που μελετήθηκαν (**≈244 μεταβλητές**)
 - οικογένεια, φίλοι, σχολείο
 - υγεία και ανάπτυξη
 - τρόπος ζωής και ελεύθερος χρόνος
 - διατροφικές και άλλες συνήθειες
 - στοιχεία ιδιοσυγκρασίας
 - YSR και CBCL, achenbach (ψυχική υγεία)

Η Διαχρονική Μελέτη

γέννηση

- 11.048 νεογέννητα
- ερωτηματολόγια (μαίες-γιατροί)

7 έτη

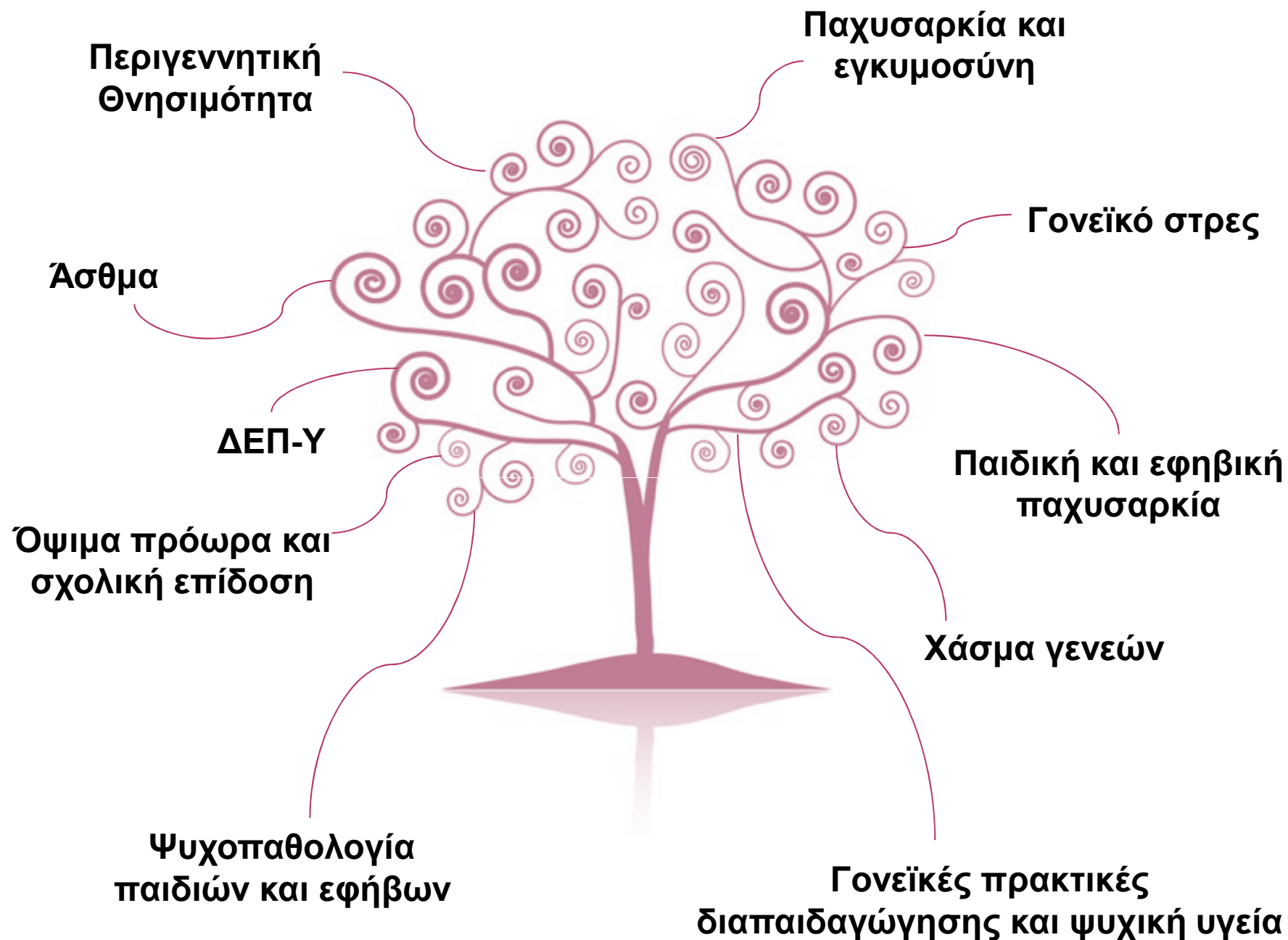
- 8.158 παιδιά
- ερωτηματολόγια (γονείς-δάσκαλοι)

18 έτη

- 3.500 έφηβοι
- ερωτηματολόγια (γονείς-έφηβοι)

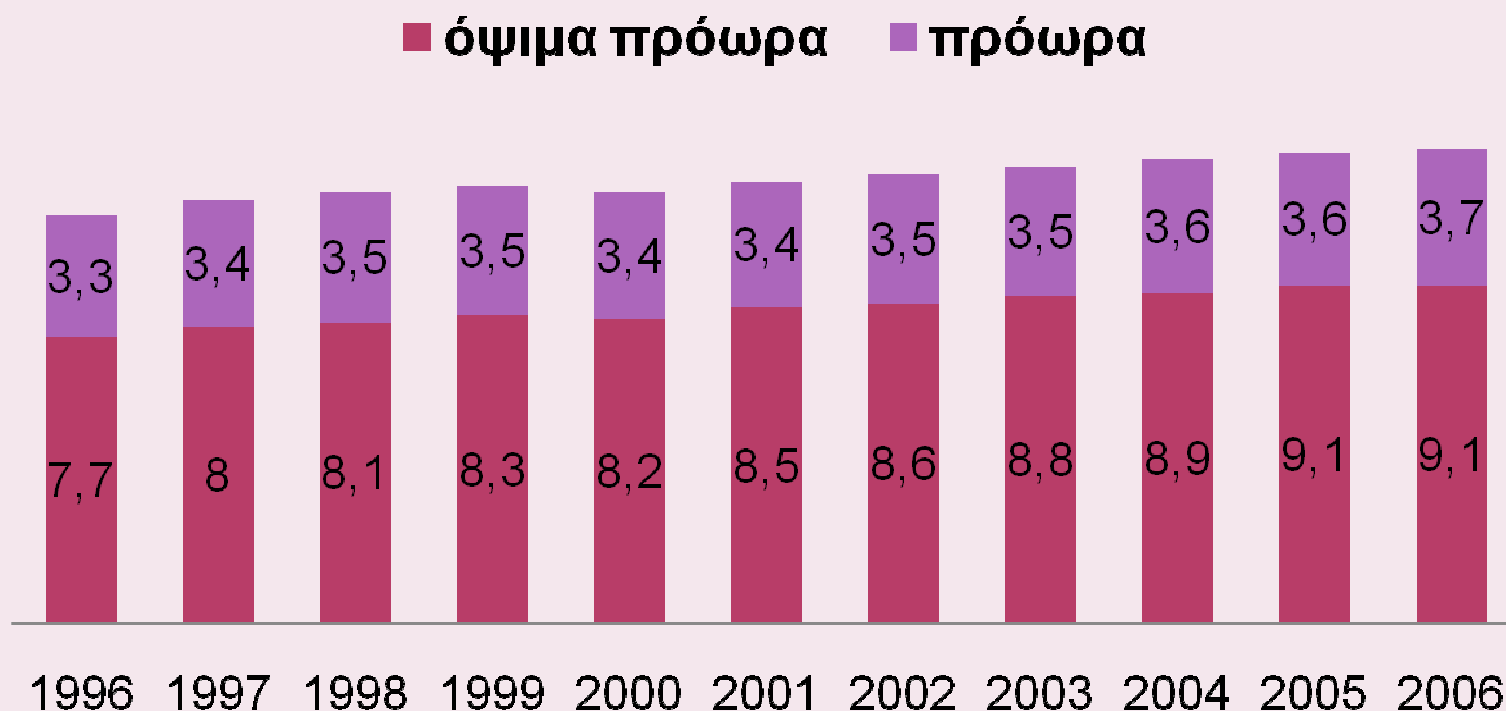
μετά την
ταυτοποίηση

- 2.700 παιδιά με διαχρονικές πληροφορίες από τη γέννηση έως την εφηβεία
- υποπληθυσμός αντιπροσωπευτικός του αρχικού

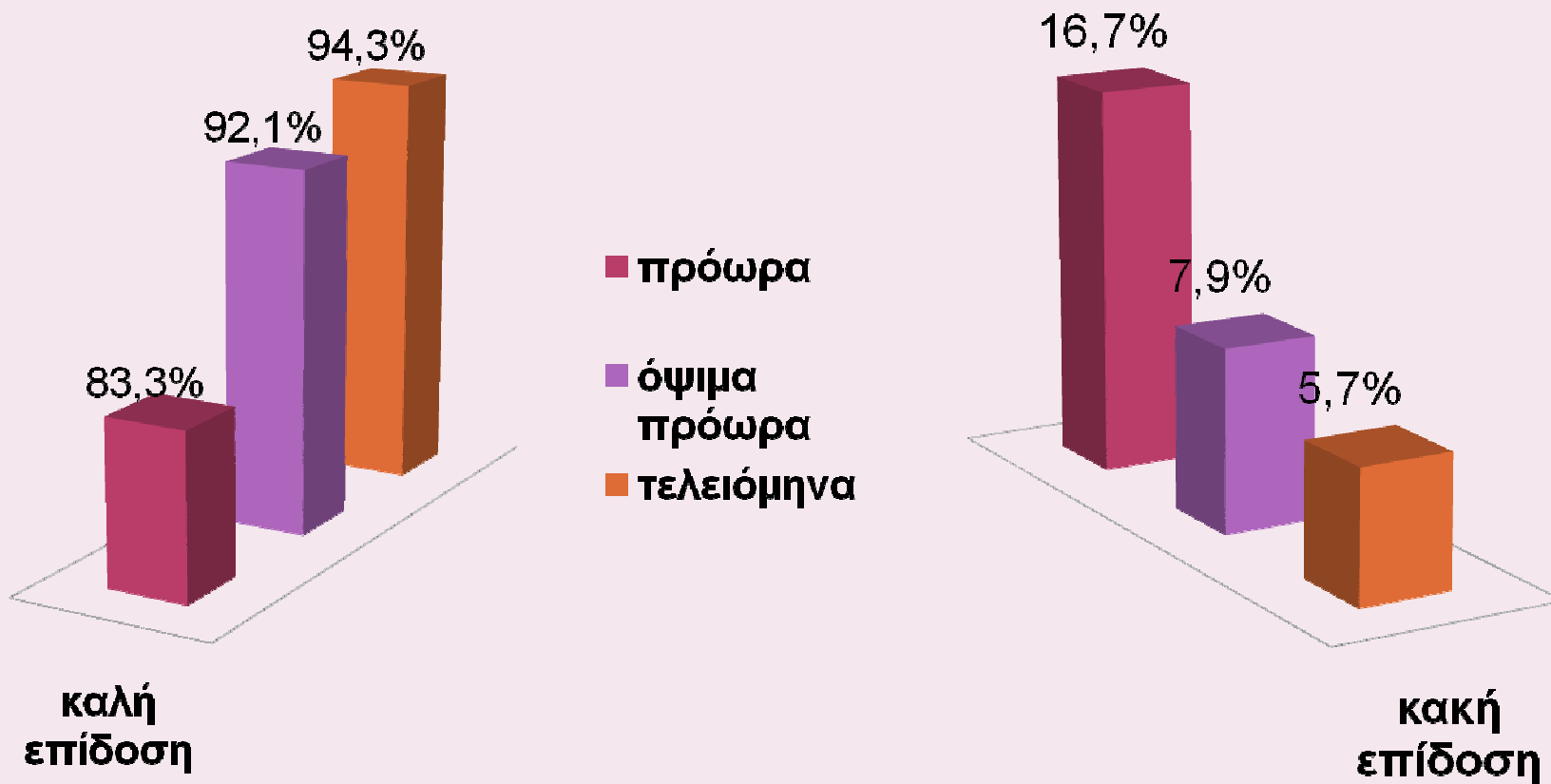
Όψιμα πρόωρα και σχολική επίδοση

Όψιμα πρόωρα = 34-36+⁶ $\longrightarrow$ αυξανόμενη συχνότητα

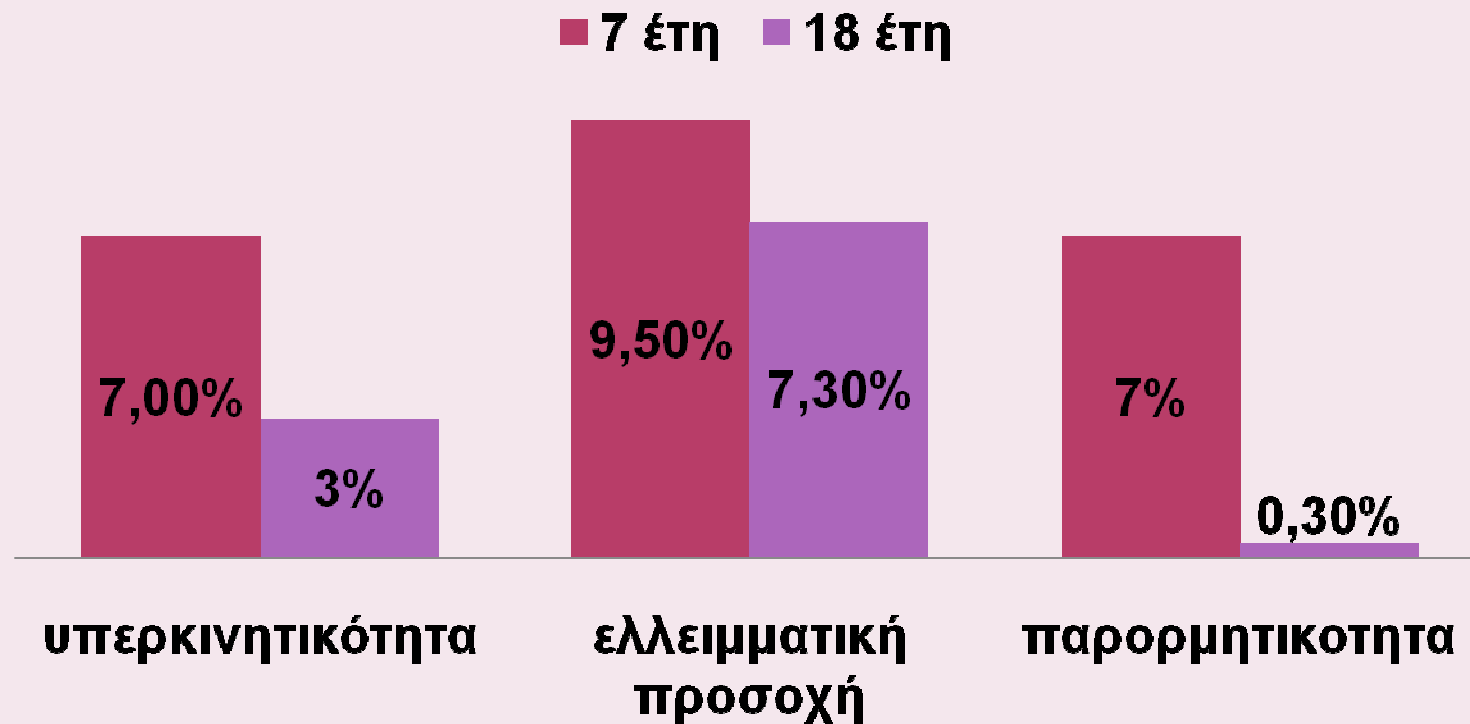
Όψιμα πρόωρα και σχολική επίδοση

Μοιάζουν περισσότερο με τα πρόωρα ή με τα **τελειόμηνα**?
(δείκτης: σχολική επίδοση)

ΔΕΠ-Υ

- ✓ παρατηρείται μείωση του επιπολασμού των συμπτωμάτων με την ηλικία

ΔΕΠ-Υ

✓ από την περιγεννητική περίοδο, παράγοντες που συνδέονται με την παρουσία ΔΕΠ-Υ στα 7 έτη είναι

- το κάπνισμα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης
- το χαμηλό βάρος στη γέννηση

✓ Τα συμπτώματα ΔΕΠ-Υ συνδέονται με σημαντικά προβλήματα σε διάφορους τομείς:

- σχολική επίδοση
- σχέσεις με συνομηλίκους
- οικογένεια
- ατυχήματα
- ψυχική υγεία

Άσθμα

- επιπολασμός άσθματος στα 7 χρόνια —————→ **9%**
 - επιπολασμός άσθματος στα 18 χρόνια —————→ **5%**
 - επιπολασμός άσθματος από τη γέννηση στα 18 χρόνια —————→ **26.3%**
- μεταξύ των χαμηλότερων ποσοστών στην Ευρώπη

Μπορούμε να είμαστε αισιόδοξοι?

- ✓ 60% των παιδιών με πρώιμη έναρξη άσθματος είναι ελεύθερα συμπτωμάτων στα 7 χρόνια
- ✓ η διατροφή πλούσια σε φρούτα και λαχανικά βρέθηκε να έχει προστατευτική δράση έναντι του άσθματος

Παχυσαρκία και εγκυμοσύνη

✓ 13% των γυναικών αναπαραγωγικής ηλικίας → ΔΜΣ>25

2% παχύσαρκες (ΔΜΣ>30)

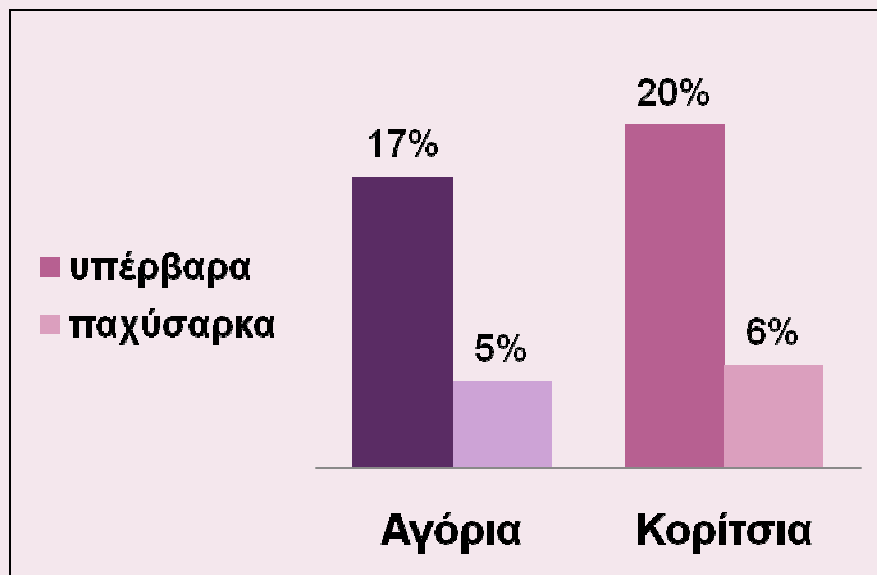
✓ μέσο προσλαμβανόμενο βάρος στην εγκυμοσύνη → 13.3kgr

✓ η παχυσαρκία της μητέρας πριν την εγκυμοσύνη βρέθηκε να συσχετίζεται θετικά με

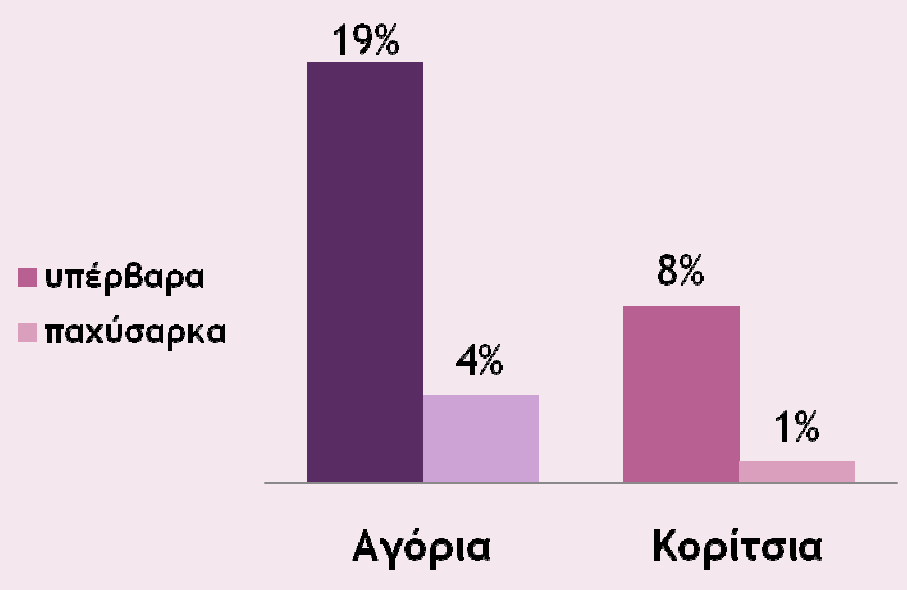
- προεκλαμψία, λευκωματουρία, υπέρταση
- διαβήτη μητέρας και μακροσωμία νεογνού
- προωρότητα
- αύξηση των καισαρικών τομών
- αυξημένη θνησιμότητα, νοσηρότητα, συχνότητα συγγενών ανωμαλιών νεογνού

• **παιδική παχυσαρκία στα 7 έτη** →

Παιδική και εφηβική παχυσαρκία

➡ **στα 7**

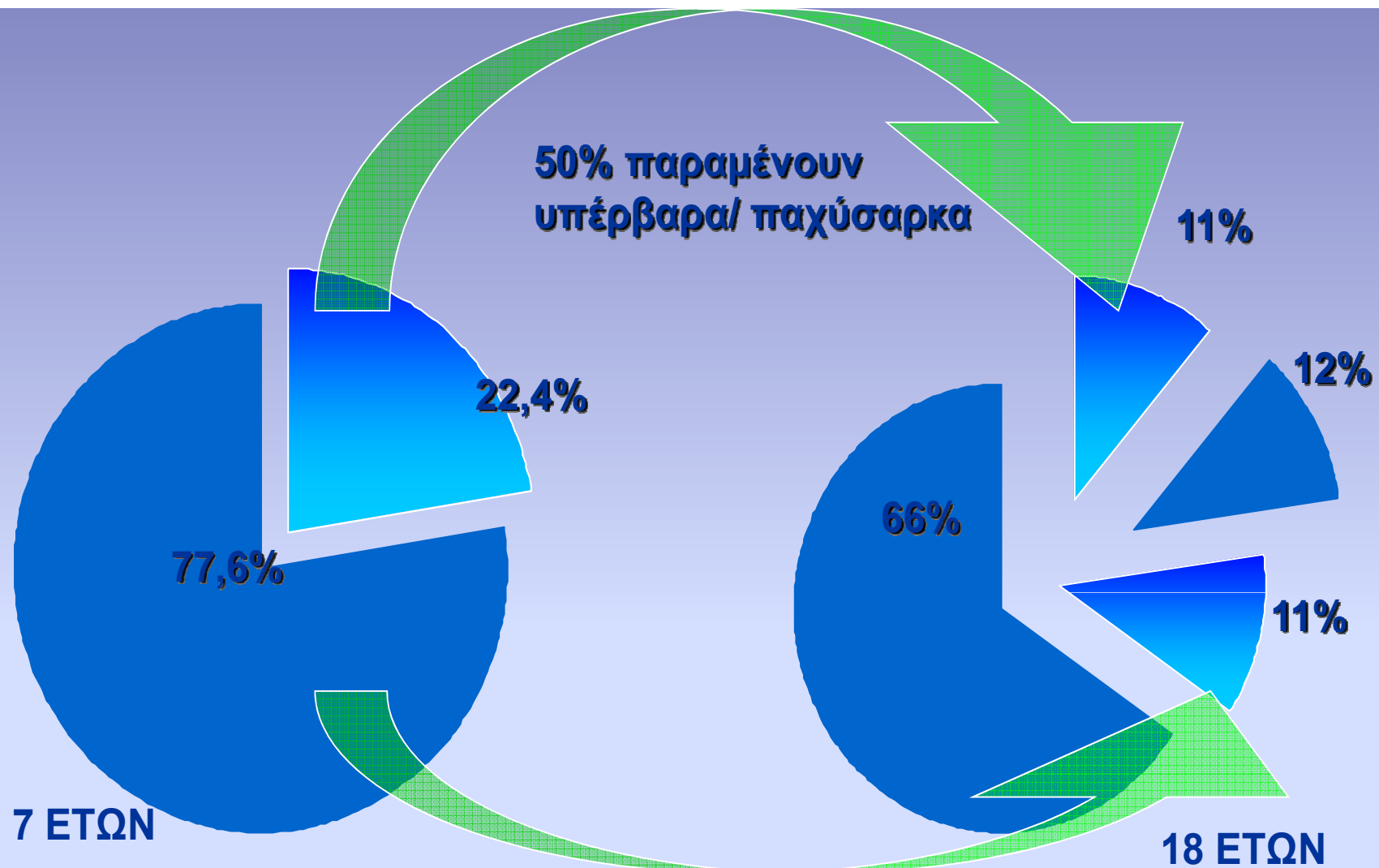

στα 18 ←

Παιδική και εφηβική παχυσαρκία

- ✓ η πρόσληψη θερμίδων φυσική άσκηση < κοινωνικο-οικονομικές πολιτισμικές οικογενειακές παράμετροι
- ✓ η παρέμβαση για την πρόληψη της παχυσαρκίας πρέπει να γίνεται πριν τα 7 → στα αγόρια, ο ΔΜΣ στα 7 καθορίζει σε μεγάλο βαθμό το ΔΜΣ στα 18
- ✓ οι σχέσεις με το άλλο φύλο επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό το σωματικό βάρος των κοριτσιών
- ✓ η εικόνα εαυτού είναι σημαντικός παράγοντας διαμόρφωσης του σωματικού βάρους και για τα δύο φύλα

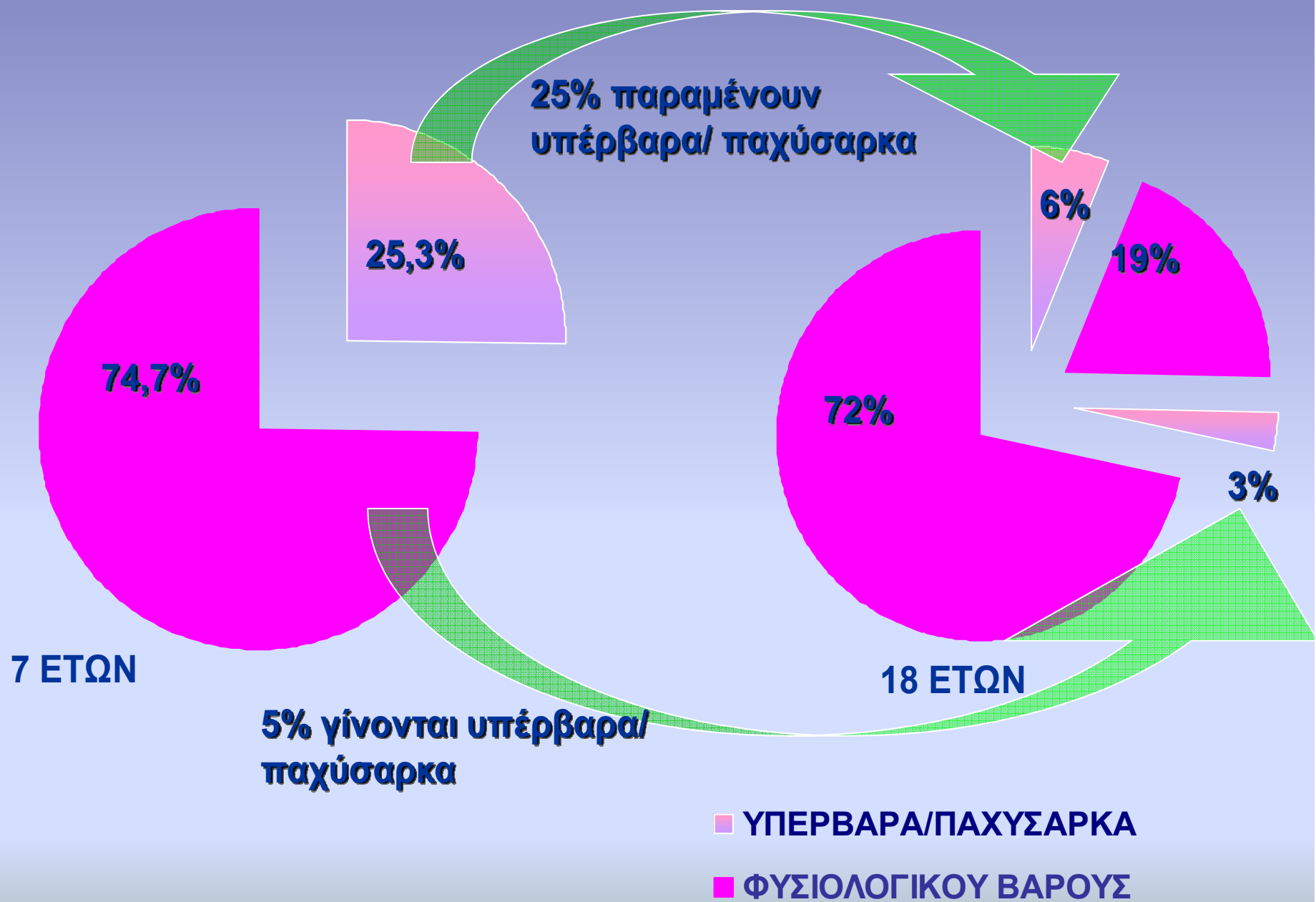

16% γίνονται υπέρβαρα/ παχύσαρκα

- ΥΠΕΡΒΑΡΑ/ΠΑΧΥΣΑΡΚΑ
- ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΒΑΡΟΥΣ

ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥ ΔΜΣ ΑΠΟ ΤΑ 7 ΣΤΑ 18 ΕΤΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΓΟΡΙΑ

ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥ ΔΜΣ ΑΠΟ ΤΑ 7 ΣΤΑ 18 ΕΤΗ ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

Ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων

Ψυχομετρικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν:

στην ηλικία των 7 ετών

- Rutter's Parent Questionnaire A2

στην ηλικία των 18 ετών

- Youth Self Report (YSR), Achenbach
(για τους ίδιους τους εφήβους)
- Child Behaviour CheckList (CBCL), Achenbach
(για τους γονείς)

Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων

- ✓ η ψυχοπαθολογία της εφηβείας έχει τις ρίζες της στην παιδική ηλικία

(θετική συσχέτιση μεταξύ Rutter και Achenbach)

	Rutter (συνολικά)	Συναίσθημα	Διαγωγή
Achenbach (συνολικά)	0.155*		
Εσωτερικευόμενα		0.137*	
Εξωτερικευόμενα			0.172*

* $p < 0.001$

Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων

- ✓ τα κορίτσια κινδυνεύουν από άγχος, κατάθλιψη και ψυχοσωματικές εκδηλώσεις ενώ τα αγόρια επιθετική συμπεριφορά
- ✓ το χρόνιο νόσημα του παιδιού συνδέεται με καταθλιπτική συμπεριφορά, άγχος και επιθετικότητα
- ✓ οι τραυματικές εμπειρίες της παιδικής ηλικίας –με εξαίρεση το χρόνιο νόσημα- δεν προβλέπουν απαραίτητα μελλοντικές διαταραχές συμπεριφοράς
- ✓ η ψυχική κατάσταση των ενηλίκων επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τη ψυχική σταθερότητα των παιδιών

Γονεϊκό στρες

✓ Στρες μητέρας

✓ Έλλειψη ενδιαφέροντος εκ μέρους των γονέων
για τις δραστηριότητες του παιδιού

Ψυχική αστάθεια στη παιδική ηλικία

Συνέχιση προβλημάτων και στην εφηβεία

Πρακτικές διαπαιδαγώγησης και ψυχική υγεία

επιβολή σωματικής βίας

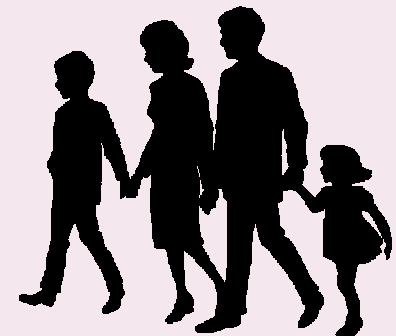

υπερπροσφορά υλικών αγαθών

προβλήματα
συμπεριφοράς και
συναισθήματος στην
παιδική και εφηβική ηλικία

η έλλειψη γονεϊκού ελέγχου

Το χάσμα των γενεών

✓ **ΜΟΝΟ 1** στους **10** γονείς συμφωνεί με τα παιδιά του

✓ **1** στους **10** γονείς **υπερεκτιμά** τα προβλήματα των παιδιών του

✓ **8** στους **10** γονείς **υποεκτιμούν** τα προβλήματα των παιδιών τους

Το χάσμα των γενεών

Καταστάσεις που διευρύνουν το χάσμα μεταξύ γονέων και εφήβων:

- Απουσία γονεϊκής επιτήρησης
- Μονογονεϊκές οικογένειες
- Στρες της μητέρας
- Χαμηλή εκπαίδευση του πατέρα

ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

ΓΟΝΕΙΣ

Χρήση ουσιών και Έφηβοι

- ✓ χρόνια χρήση κάνναβης: **6%** των εφήβων
- ✓ **1 στους 4** —————> πρώτη χρήση πριν την ηλικία των 15
- ✓ **αγόρια > κορίτσια**
- ✓ η χρήση κάνναβης βρέθηκε να σχετίζεται με εκδηλώσεις ψύχωσης

Και πάλι από την αρχή...

κακώσεις στον τοκετό

πρώιμα ψυχωσικά συμπτώματα στον έφηβο

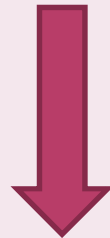
Το τέρμα...

***οι δυνατότητες μιας διαχρονικής μελέτης είναι
απεριόριστες . . .***

νέοι στόχοι έρευνας

προτάσεις - παρεμβάσεις

Ευχαριστώ

